

Doklad o zaplacení

Listina obsahující kvitanci je důkazem, který většinou usnadňuje důkazní pozici dlužníka v občanském soudním řízení, avšak tento důkaz a jeho obsah, vypovídací hodnota i věrohodnost musejí být soudem posuzovány stejně jako důkazy ostatní (§ 132 o. s. ř.). Zákon nespojuje s vystavením potvrzení či účetního dokladu žádnou fikci ani právní domněnku o zaplacení, které by přesouvaly důkazní břemeno na protistranu toho, kdo tvrdí splnění dluhu, a nezbavuje tak soud povinnosti zjišťovat, zda dluh byl splněn, tedy i to, zda peníze byly věřiteli předány a zda obsah kvitance odpovídá skutečnosti.

Listina obsahující kvitanci je důkazem, který většinou usnadňuje důkazní pozici dlužníka v občanském soudním řízení, avšak tento důkaz a jeho obsah, vypovídací hodnota i věrohodnost musejí být soudem posuzovány stejně jako důkazy ostatní (§ 132 o. s. ř.). Zákon nespojuje s vystavením potvrzení či účetního dokladu žádnou fikci ani právní domněnku o zaplacení, které by přesouvaly důkazní břemeno na protistranu toho, kdo tvrdí splnění dluhu, a nezbavuje tak soud povinnosti zjišťovat, zda dluh byl splněn, tedy i to, zda peníze byly věřiteli předány a zda obsah kvitance odpovídá skutečnosti.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 21.11.2001, sp.zn. 25 Cdo 2459/2000)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobkyně U., spol. s r. o., zastoupené advokátkou, proti žalovanému P. K., zastoupenému advokátem, o 64.415,10 Kč s příslušenstvím, vedené u Okresního soudu v Českých Budějovicích pod sp. zn. 18 C 212/99, o dovolání žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 23. května 2000, č. j. 6 Co 1097/2000-76, tak, že rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 23. 5. 2000, č. j. 6 Co 1097/2000-76, se zrušuje a věc se vrací tomuto soudu k dalšímu řízení.

Z odůvodnění :

Okresní soud v Českých Budějovicích rozsudkem ze dne 23. 2. 2000, č. j. 18 C 212/99-59, uložil žalovanému povinnost zaplatit žalobkyni 64.415,10 Kč s 13 % úrokem od 9. 2. 1999 do zaplacení a rozhodl o náhradě nákladů řízení. Při svém rozhodnutí vycházel ze zjištění, že účastníci uzavřeli smlouvu, kterou se žalující společnost zavázala provést pro žalovaného rekonstrukci rekreační chalupy v J. za původně stanovenou cenu 250.000,- Kč. Mezi účastníky bylo nesporné, že žalovaný zaplatil zálohově na stavební úpravy objektu v červenci 1997 částku 50.000,- Kč. Spornou byla částka 200.000,- Kč, která byla žalovanému vyfakturována fakturou č. 970258 z 29. 10. 1997 jako záloha, a podle příjmového pokladního dokladu č. 056134 z 29. 10. 1997 byla tato částka uhrazena; na tomto dokladu je údaj „úhradu provedl : S.“; dne 2. 11. 1999 byla tato „zálohová“ faktura stornována. Dodacím listem č. 980070 z 30. 11. 1998 byla konečná cena díla vyčíslena na částku 164.797,85 Kč a dodacím listem č. 980071 z 2. 12. 1998 byly provedeny odpočty dalších zaplacených částek a vráceného materiálu, neuhrazený zůstatek ceny činí částku 75.415,10 Kč; na tomto dodacím

listě je doložka „souhlasí“ a podpis žalovaného. Tato konečná částka byla žalovanému vyfakturována fakturou č. 990006 z 25. 1. 1999, na jejíž úhradu podle stvrzenky č. 7493865 z 25. 1. 1999 žalovaný zaplatil 11.000,- Kč. Zbývá tedy dlužná částka 64.415,10 Kč, jejíž úhrady se žalobkyně v tomto řízení domáhá. Tvrzení žalovaného, že na zálohovou fakturu č. 970258 zaplatil 200.000,- Kč v hotovosti do rukou jednatele žalující společnosti pana S. v říjnu 1997, nebylo v řízení prokázáno. Navíc pokud by žalovaný skutečně zaplatil zálohu 200.000,- Kč, nebyl by důvod, aby odsouhlasil dne 2. 12. 1997 zůstatek dlužné ceny ve výši 75.415,15 Kč a následně ještě uhradil 11.000,- Kč. Soud prvního stupně dospěl k závěru, že příjmový pokladní doklad z 29. 10. 1997 vystavený žalobkyní na částku 200.000,- Kč je nevěrohodný, protože - jak bylo zjištěno - tento den žádná částka zaplacená nebyla a doklad byl vystaven pro účely účetnictví. Pouze na základě poznámky „placeno S.“ pak nelze učinit závěr, že by J. S. plnil za žalovaného, když uvedeného dne částku 200.000,- Kč žalující společnosti nezaplatil, a jeho následné platby jsou vkladem do společnosti. Proto je žalovaný povinen zaplatit žalobkyni doplatek ceny díla podle faktury č. 990006 ve výši 64.415,10 Kč.

K odvolání žalovaného Krajský soud v Českých Budějovicích rozsudkem ze dne 23. 5. 2000, č. j. 6 Co 1097/2000-76, změnil rozsudek soudu prvního stupně tak, že zamítl žalobu s návrhem, aby byla žalovanému uložena povinnost zaplatit žalobkyni 64.415,10 Kč s 13 % úrokem od 9. 2. 1999 do zaplacení, a rozhodl o náhradě nákladů řízení před soudy obou stupňů. Odvolací soud se ztotožnil se skutkovým závěrem soudu prvního stupně, že na základě smlouvy o provedení rekonstrukce chalupy žalovaného za dohodnutou částku 250.000,- Kč zaplatil žalovaný zálohu 50.000,- Kč a že další částku 200.000,- Kč na úhradu zálohové faktury č. 970258 ze dne 29.10.1997 nezaplatil, a to ani žalobkyni ani do rukou jednatele žalující společnosti S., jak tvrdil. Na rozdíl od soudu prvního stupně dospěl odvolací soud k závěru, že úhrada zálohové faktury byla dne 29.10.1997 provedena, neboť to vyplývá z příjmového pokladního dokladu, kde je uveden účel platby na úhradu uvedené faktury s tím, že „úhradu provedl S.“, a dále z účetních dokladů žalobce, kde byla tato částka zúčtována. Odvolací soud uzavřel, že za této situace lze věřit tomu, že úhradu provedl jednatel S. z jeho vlastních prostředků za žalovaného. Ve vztahu mezi žalobkyní a žalovaným tedy k úhradě této zálohy došlo, a pak již šlo o vztah, kdy žalovaný měl plnit nikoliv společnosti, ale tomu, kdo plnil za něj - jednatele S. Tvrzení žalobkyně o chybném zaúčtování částky 200.000,- Kč na úhradu zálohové faktury žalovaného odporují další účetní doklady, a tzv. dodatečné vyúčtování již vůbec se zálohou 200.000,- Kč neuvažuje a ani z dalších dokladů nevyplývá, jak byla „náprava“ ohledně této částky v účetnictví žalobkyně provedena. Proto tzv. opravené vyúčtování a fakturování celé akce považoval odvolací soud za nevěrohodné a účelové.

Proti tomuto rozsudku podala žalobkyně dovolání z důvodu podle § 241 odst. 3 písm. c) a d) o. s. ř. Odvolacímu soudu vytýká, že bez dalšího dokazování změnil hodnocení skutkového stavu věci, když dospěl k závěru, že zálohová faktura byla zaplacená jednatelem S. z jeho vlastních prostředků za žalovaného. Namítá, že odvolací soud přecenil význam příjmového dokladu z 29.10.1997, který byl vystaven pouze pro účely účetnictví, ačkoliv ten den nebyly do pokladny žalobkyně zaplacené žádné peníze. Účelem následných plateb ze strany jednatele S. bylo doplnit prostředky v pokladně žalobkyně, a nikoliv plnit za žalovaného, a proto také v konečném vyúčtování celé akce v dodacím listu z 2. 12. 1998, které žalovaný odsouhlasil, se tyto platby nepromítly, stejně jako v zálohové faktuře č. 970258 na částku 200.000,- Kč, která byla stornována, protože s ohledem na výslednou cenu díla 164.797,85 Kč a její faktické nezaplacení se stala bezpředmětnou. Žalobkyně má dosud proti žalovanému pohledávku, které se domáhá, ve výši neuhrazeného zůstatku faktury č. 990006 ze dne 25.1.1999, která odpovídá odsouhlasenému vyúčtování ceny díla. Navrhla zrušení rozsudku odvolacího soudu a vrácení věci k dalšímu řízení.

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) po zjištění, že dovolání bylo podáno včas, osobou oprávněnou - účastníkem řízení (§ 240 odst. 1 o. s. ř.), řádně zastoupeným advokátem podle § 241 odst. 1 o. s. ř., a že je podle § 238 odst. 1 písm. a) o. s. ř. přípustné, přezkoumal rozsudek odvolacího soudu a dospěl k závěru, že dovolání je opodstatněné.

Dovolatelka nesouhlasí se skutkovým závěrem odvolacího soudu, že jednatel S. zaplatil zálohovou fakturu žalobkyni z vlastních prostředků za žalovaného. Uplatňuje tedy dovolací důvod podle § 241 odst. 3 písm. c) o. s. ř., tj. že rozhodnutí vychází ze skutkového zjištění, které nemá v podstatné části oporu v provedeném dokazování.

Oba soudy vyšly ze shodného a mezi účastníky nesporného skutkového základu, že žalobkyně na základě dohody se žalovaným provedla pro něj rekonstrukci chalupy, na základě vyčíslené a oběma stranami odsouhlasené konečné ceny díla 164.797,85 Kč vystavila žalovanému fakturu na doplatek ve výši 75.415,15 Kč, na který po úhradě 11.000,- Kč zbývá částka 64.415,10 Kč, která je předmětem sporu. Domáhá-li se žalobkyně zaplacení zažalované částky z titulu doplatku ceny provedeného díla, bylo pro rozhodnutí o tomto nároku rozhodující zjištění, zda cena díla byla zaplacená. Pokud žalovaný tvrdí, že pohledávka žalobkyně byla uhrazena zálohovou platbou ve výši 200.000,- Kč, leží na něm důkazní břemeno o tomto tvrzení a zásadní skutková otázka, zda byl dluh splněn, se neodvíjí jen od údajů v účetní evidenci, ale především od zjištění, zda se žalobkyni dostalo plnění, tedy zda k zaplacení této částky skutečně došlo.

O nesprávné skutkové zjištění, které nemá v podstatné části oporu v provedeném dokazování ve smyslu ustanovení § 241 odst. 3 písm. c) o. s. ř., se jedná v případě, že výsledek hodnocení důkazů neodpovídá postupu vyplývajícimu z ustanovení § 132 o. s. ř., protože soud vzal v úvahu skutečnosti, které z provedených důkazů nevyplynuly ani nevyšly v řízení nijak najevo, nebo naopak pomínil rozhodné skutečnosti, které byly provedenými důkazy prokázány nebo vyšly za řízení najevo, popř. v jeho hodnocení důkazů a dalších poznatků, jež vyšly v řízení najevo, je logický rozpor z hlediska jejich závažnosti, zákonnosti, pravdivosti či věrohodnosti apod., nebo jestliže výsledek hodnocení důkazů neodpovídá tomu, co mělo být zjištěno způsobem vyplývajícím z ustanovení § 133 až 135 o. s. ř. Skutkové zjištění nemá oporu v provedeném dokazování v podstatné části tehdy, týká-li se skutečností, které byly významné pro posouzení věci z hlediska hmotného práva.

Rozhodnutí odvolacího soudu vychází ze skutkového závěru, že žalovaný sice nezaplatil zálohu ve výši 200.000,- Kč, jak tvrdil, ale že tuto částku za žalovaného zaplatil jednatel S., takže žalovaný byl v důsledku tohoto plnění zbaven své povinnosti ze závazkového vztahu se žalobkyní. Ačkoliv součástí skutkového stavu věci, z něhož soud prvního stupně při rozhodnutí vycházel, bylo zjištění, že částka 200.000,- Kč nebyla dne 29. 10. 1997 žalobkyni zaplacená, odvolací soud na základě příjmového dokladu z uvedeného dne a z obsahu výpovědi jednatele S. před soudem prvního stupně a z jeho vyjádření před odvolacím soudem učinil opačné zjištění.

Za situace, kdy přijetí částky 200.000,- Kč do pokladny žalobkyně bylo prokazováno příjmovým dokladem z 29. 10. 1997 se záznamem, že „úhradu provedl S.“, nelze tento doklad sám o sobě považovat za jednoznačný důkaz o tom, že uvedeného dne žalobkyně skutečně přijala částku 200.000,- Kč. Tento účetní doklad o zaplacení částky 200.000,- Kč v hotovosti je totiž pouze obdobnou listinou jako je tzv. kvitance, tj. písemné potvrzení podle § 569 odst. 1 obč. zák. Listina obsahující kvitanci je důkazem, který většinou usnadňuje důkazní pozici dlužníka v občanském

soudním řízení, avšak tento důkaz a jeho obsah, vypovídací hodnota i věrohodnost musejí být soudem posuzovány stejně jako důkazy ostatní (§ 132 o. s. ř.). Zákon nespojuje s vystavením potvrzení či účetního dokladu žádnou fikci ani právní domněnku o zaplacení, které by přesouvaly důkazní břemeno na protistranu toho, kdo tvrdí splnění dluhu, a nezavazuje tak soud povinnosti zjišťovat, zda dluh byl splněn, tedy i to, zda peníze byly věřiteli předány a zda obsah kvitance odpovídá skutečnosti.

Obsah výpovědi J. S. před soudem prvního stupně o tom, že v průběhu měsíce listopadu 1997 splatil částku 200.000,- Kč v několika splátkách do pokladny, a stejně tak obsah jeho vyjádření před odvolacím soudem, kde výslovně uvedl, že tuto částku dne 29.10.1997 do pokladny nesložil, ale postupně nechával v pokladně peníze, na něž by jinak měl nárok, např. výplata, cestovné apod., nedávají podklad pro závěr, že záznam o úhradě zálohové faktury dne 29. 10. 1997 odpovídá skutečnosti, tedy o tom, že uvedeného dne byla částka 200.000,- Kč v hotovosti do pokladny žalobkyně S. předána. Pokud tedy svůj skutkový závěr, že jednatel S. zaplatil žalobkyni podle příjmového dokladu z 29.10.1997 za žalovaného 200.000,- Kč, učinil odvolací soud na základě listinného důkazu a důkazu obsahem této výpovědi, který je přímo v rozporu s údajem na listině (příjmovém dokladu), takže údaje z těchto důkazů získané se vzájemně vylučují, je zřejmé, že tento závěr nemá oporu v provedeném dokazování.

O správnosti obsahu příjmového dokladu, nesvědčí ostatně ani obsah výpovědi svědkyně Beránkové před soudem prvního stupně, která doklad vystavila, a zjištění o předání částky 200.000,- Kč lze ztěžít čerpat z výpovědi svědkyně T., která zpracovává účetnictví žalobkyně a svůj údaj o hotové platbě vyvodila právě a jen z obsahu příjmového dokladu, jehož správnost je značně pochybná.

Z uvedeného vyplývá, že rozhodnutí odvolacího soudu vychází ze skutkového zjištění, jež nemá v podstatné části oporu v provedeném dokazování [§ 241 odst. 3 písm. c) o. s. ř.].

Dovolací soud proto rozsudek odvolacího soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení (§ 243b odst. 1, 2 o. s. ř.).

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Valná hromada](#)
- [Směnečný a šekový platební rozkaz, prominutí zmeškání lhůty \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Smlouva o dílo \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Valná hromada \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Veřejné zakázky](#)
- [Výklad právních předpisů, přepravní smlouva](#)
- [Smluvní pokuta \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Zpráva o vztazích](#)

- [Zákaz konkurence](#)
- [Vypořádací podíl v bytovém družstvu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Základní kapitál](#)